

|                         |                                                         |                             |
|-------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------|
| Afdeling                | : F&C - Financiën                                       | B&W-voorstel:<br>DJ-2663502 |
| Naam opsteller voorstel | : Mariëlle van Heel<br>M.van.Heel@weert.nl, 06-11296381 | Zaaknummer:<br>2663501      |
| Portefeuillehouder      | : dr. T.J.J. (Thomas) van Gemert                        | Publicatie:<br>Openbaar     |

**Onderwerp**

Meer grip op Verbonden Partijen.

**Voorstel**

1. In te stemmen met de voorgestelde inhoud van de sturingsarrangementen die voortvloeien uit de opgestelde risicoprofielen;
2. Bij de (voorbereiding van de) begroting 2026 voor het eerst te gaan werken met de sturingsarrangementen voor de GR-en;
3. Akkoord te gaan met het voorstel om 1 maal per jaar bij de begroting de risicoprofielen te actualiseren én tussentijds als daar aanleiding voor is;
4. De portefeuillehouder Financiën mandaat te verlenen om wijzigingen aan te (laten) brengen in de teksten van de sturingsarrangementen.

**Inleiding**

Op 22 maart 2023 heeft de Raad de nota 'Verbonden partijen' vastgesteld. In deze nota lag de nadruk op Sturing, oftewel meer grip krijgen op onze verbonden partijen (afbakening conform definitie BBV). Hierbij ligt de focus op de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Daarvoor zijn ook vanuit het gedachtegoed van Sturen op Effecten doelenbomen uitgewerkt en opgenomen. In de nota is ook het werken met risicoprofielen geïntroduceerd. De mate waarin sturing en controle op een verbonden partij gewenst is, kan verschillen per verbonden partij. Het opstellen van risicoprofielen per verbonden partij kan daarbij helpen. Er is aangegeven dat dit instrument nader uitgewerkt wordt met aandacht voor inbedding in de P&C cyclus. Met dit voorstel introduceren we het werken met risicoprofielen per verbonden partij met daaraan gekoppeld een sturingsarrangement. Juist om meer inzicht en grip te krijgen, zowel ambtelijk als bestuurlijk (college en raad). We borgen deze systematiek vervolgens in de bestaande P&C cyclus.

**Doel**

Meer grip krijgen op de sturing op verbonden partijen.

**Resultaten**

1. Uniform sturingsproces ontwikkeld en geborgd in de organisatie op de GR-en via de P&C cyclus.
2. Risicoprofielen met bijbehorende sturingsarrangementen per GR.

**Activiteiten**

1. Opstellen nieuwe risicoprofielen per gemeenschappelijke regeling (GR).
2. Sturingsarrangementen bepalen per GR.
3. Maatregelen sturingsarrangement uitvoeren.
4. Opname systematiek vanaf en in begroting 2026.
5. Dashboard verder ontwikkelen waarin diverse data van de GR-en zijn opgenomen.

**In te vullen door het B&W secretariaat:**

- ☒ Akkoord  
☐ Akkoord met tekstuele aanpassing door portefeuillehouder  
☐ Anders, nl.:

- ☐ Niet akkoord  
☐ Gewijzigde versie

Beslissing d.d.: 01-07-2025

Nummer: 13

De secretaris,

## Argumenten

### 1.1 *Opstellen van een risicoprofiel helpt om meer inzicht te krijgen op de GR-en.*

Met de vaststelling van de Nota Verbonden Partijen wil de gemeente Weert (in al haar geledingen) meer grip krijgen op haar verbonden partijen. Het opstellen van risicoprofielen helpt daarbij.

Het opstellen van risicoprofielen per GR gebeurt door een analyse op te stellen van de financiële- en bestuurlijk/inhoudelijke risico's. Per verbonden partij worden door de accounthouder en de businesscontroller een 2-tal vragenlijsten ingevuld. Deze analyse vindt plaats door het beantwoorden van een aantal hulpvragen per categorie. Deze zijn in samenspraak met de betreffende accounthouders en businesscontrollers opgesteld. Zo wordt in de financiële analyse gevraagd naar een aantal financiële indicatoren zoals de weerstandratio en solvabiliteit, maar ook of risico's in de begroting van de GR zelf zijn afgedekt en hoe bijvoorbeeld het risicobewustzijn is van de GR. In de bestuurlijk / inhoudelijke analyse wordt bijvoorbeeld gevraagd naar de stemverhouding in het AB, hoe Weert is vertegenwoordigd in het bestuur en of de informatie gegeven door een GR voldoende sturingsmogelijkheden biedt.

Het betreft deels objectieve vragen en deels vragen die een inschatting vragen. De kennis die de accounthouder heeft van zijn/haar GR gecombineerd met de financiële kennis van de business controller maakt dat deze vragen goed te beantwoorden zijn en uiteindelijk via scores en wegingsfactoren per vraag leiden tot een totaalscore die "geplot" wordt in een risicografiek (waar de x-as het bestuurlijke risico weergeeft en de y-as het financiële risico). De risicoprofielen in de grafiek kunnen lopen van laag, laag/gemiddeld, gemiddeld, gemiddeld/hoog naar hoog.

De bron om de vragen zo actueel mogelijk te beantwoorden vormen de kadernota en de begroting van de verschillende GR-en. Deze komen vanaf januari tot en met april binnenstromen. Op deze wijze is een model ontwikkeld om het risicoprofiel van een verbonden partij te duiden.

### 1.2 *Het werken met sturingsarrangementen helpt om meer grip te krijgen.*

De positie in de risicografiek bepaalt het risicoprofiel waar ook een zogenaamd sturingsarrangement aan gekoppeld is. Er zijn 3 sturingsarrangementen ontwikkeld in de varianten Small (voor profiel laag en laag/gemiddeld), Medium (voor profiel gemiddeld) en Large (voor profiel gemiddeld/hoog en hoog). Deze zijn cumulatief opgebouwd. Dat wil zeggen dat de maatregelen van de variant Small ook voor de variant Medium gelden aangevuld met een aantal extra maatregelen en dit zelfde geldt voor de variant Large die als basis de maatregelen van de variant Medium kent, in aanvulling met een aantal zwaardere maatregelen. Dat ziet er in concept als volgt uit:

|                   |        |
|-------------------|--------|
| 1. Laag           | Small  |
| 2. Laag/Gemiddeld |        |
| 3. Gemiddeld      | Medium |
| 4. Gemiddeld/Hoog | Large  |
| 5. Hoog           |        |

Het betreft per sturingsarrangement een pakket aan "maatregelen" dat we volgen. Door dit pakket maatregelen zowel ambtelijk als bestuurlijk uit te rollen over een GR, wordt meer grip georganiseerd daar waar dit noodzakelijk is. We borgen dit in de P&C cyclus vanaf de begroting 2026. Over de sturingsarrangementen volgt onderstaand meer.

*1.3 De bepalingen uit de WGR zijn leidend bij het opstellen van de sturingsarrangementen.*

De artikelen 34, 34a, 34b en 35 WGR zijn leidend ten aanzien van de P&C cyclus van de verbonden partijen. Al onze GR-regelingen zijn daar met de wetswijziging van 1 juli 2024 of vooruitlopend daarop, op aangepast. Dat betekent kort gezegd dat enkel voor **de ontwerpbegroting en haar wijzigingen** de verbonden partij de gemeenteraad **formeel** in de gelegenheid stelt om hierop een zienswijze in te dienen. Zodanig geldt deze formaliteit NIET voor een kadernota of jaarrekening. Dat mag uiteraard wel, maar is niet formeel geregeld in de WGR. Daarnaast vermelden deze artikelen enkele fatale data waarop de diverse P&C documenten verstuurd moeten worden aan de raad.

*1.4 De inhoud van de sturingsarrangementen faciliteert in de sturing op de verbonden partijen.*

Bovenstaande argumenten zijn leidend geweest in het opstellen van de diverse sturingsarrangementen. Elk sturingsarrangement omvat een aantal "acties" die deels ook al reguliere praktijk zijn en/of gebaseerd op de bepalingen uit de WGR (zie argument 1.3). Deze sturingsarrangementen zijn besproken met de diverse accounthouders en zijn, hoewel onder tijdsdruk, haalbaar.

Er is sprake van 3 sturingsarrangementen. Deze bevatten de volgende maatregelen:

**Small:**

1. De conceptbegroting en -begrotingswijzigingen komen naar college en raad met het advies om wel of niet een zienswijze in te dienen. De jaarrekening en de kadernota hoeven niet door het college en de raad te worden behandeld.
2. Indien de raad van mening is dat met haar zienswijze naar het oordeel van de verbonden partij, onvoldoende of geen rekening is gehouden, dan kan de zienswijze ingezonden worden naar Gedeputeerde Staten (conform artikel 35 lid 5 WGR).
3. Informatievoorziening vindt regulier plaats via de paragraaf Verbonden Partijen in gemeentelijke begroting en jaarrekening.
4. Actuele bijzondere ontwikkelingen kunnen via auditcommissie / reguliere commissie of in RIB geduid worden, anders in begroting / jaarrekening gemeente (actieve informatieplicht: verordening op de raadscommissies artikel 3 lid 4) (accounthouder i.o.m. portefeuillehouder).
5. Signaalfunctie naar raad in geval van ontwikkeling naar verhoogde risico's (via RIB).

Dit pakket behelst de minimale wettelijke gang van zaken zoals deze momenteel plaatsvindt

- \* in de ambtelijke organisatie;
- \* het bestuurlijke besluitvormingsproces en
- \* op basis van de wettelijke verplichtingen vanuit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

**Medium:**

1. Maatregelen vanuit Small variant +
2. Naast de informatie uit de P&C documenten wordt periodiek anders beschikbaar gekomen informatie gedeeld, gericht op de beïnvloedbare risicoverhogende oorzaken. Dit verloopt via de accounthouder i.o.m. de portefeuillehouder.
3. Regionale (bestuurlijke) afstemming over in te dienen zienswijzen (indien van toepassing of wenselijk).

4. Parallel aan het indienen van de begrotingsdocumenten en optioneel de kadernota bij college en raad, worden deze documenten en de informatie van punt 2. ook ter kennisgeving verstuurd naar het betrokken directielid.

Bij deze variant wordt informatie die beschikbaar komt vanuit de verbonden partij buiten de P&C documenten om, ook gedeeld met portefeuillehouder, kan er mogelijk regionaal ambtelijk dan wel bestuurlijk afgestemd worden ("1 vuist maken") en wordt alle documentatie ook ter kennisgeving naar het betrokken directielid verstuurd, zodat deze ook volledig geïnformeerd wordt.

**Large:**

1. Maatregelen vanuit Medium variant +
2. Alle formele relevante stukken\* worden mondeling besproken met het betrokken directielid. In onderling overleg wordt dan bekeken of verdere ambtelijke actie nodig is (gericht op risicoverhogende oorzaken).
3. Alle formele relevante stukken komen ter bespreking in college (al dan niet met een zienswijze/annotatie) om vast te stellen of verdere bestuurlijke actie nodig is (al dan niet met een collegevoorstel, gericht op risicoverhogende oorzaken).
4. Portefeuillehouder die lid is van het AB dan wel DB stemt (indien dit qua tijd nog mogelijk is) vooraf zijn schriftelijke dan wel mondelinge inbreng in het college af op basis van een ambtelijk advies.
5. Indien van toepassing intensivering van de ambtelijke en bestuurlijke overleggen (binnen de gemeente en/of met meerdere deelnemers).
6. Mogelijk plan van aanpak opstellen (gemeentelijk/regionaal).
7. Raad wordt tussentijds geïnformeerd met presentatie of RIB.

\*Onder formele relevante stukken wordt verstaan: alle stukken die op de tafel van een AB behandeld zijn dan wel waarover besluitvorming heeft plaatsgevonden ten aanzien van de **risicoverhogende oorzaken**.

Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat alle acties vanuit het initiatief van de accounthouder gebeuren in samenspraak met de betrokken portefeuillehouder en businesscontroller.

## *2.1 Effectuering systematiek vanaf begroting 2026*

Vanaf najaar 2022 is in feite al, ter voorbereiding op de nota uit 2023, een eerste aanzet gedaan om tot een risicoprofiel te komen. Dit is in nauwe samenwerking gegaan met de betreffende accounthouders intern. Dat plaatje is ook aan u gepresenteerd begin dit jaar. Door voortschrijdend statistisch inzicht gecombineerd met de opdracht vanuit de directie om met name de Veiligheidsregio (GGD) en de RUD nog eens goed te doorgronden, zijn er noodzakelijke aanpassingen gedaan aan het model. Zo was het bijvoorbeeld op basis van het eerste model niet mogelijk om op basis van minimale scores in het allerlaagste kwadrant uit te komen, hetgeen natuurlijk niet correct is. Ook de scores waren in het eerste proefmodel niet uniform toegepast. Die zaken zijn nu verbeterd. De scores voor alle GR-en komen nu ook logischer uit en meer in overeenstemming met de beelden die de accounthouders en de business controllers hebben over "hun" GR. We stellen nu voor om de systematiek in te gaan passen vanaf de begroting 2026. Dat kan dan op basis van de financiële documenten die de verschillende GR-en vanaf februari 2025 gaan insturen naar de gemeente.

In de bijlage zijn 2 grafieken weergegeven. De eerste grafiek betreft het verbeterde model gebaseerd op de begrotingen 2023. In de 2<sup>e</sup> grafiek zijn enkel de RUD en de VRLN geactualiseerd op basis van de begroting 2025.

**Financiële, personele en juridische gevolgen**

Er zijn geen directe financiële gevolgen. De inschatting is verder dat deze werkwijze binnen de capaciteit van de accounthouders en de businesscontrollers kan plaatsvinden.

**Overleg gevoerd met***Intern:*

- Alle accounthouders van de 7 GR-en;
- Business controllers F&C;
- Werkgroepleden Verbonden Partijen (J. van Veen, K. Janssen, L. Coninx en steller van dit stuk).

*Extern:*

Niet van toepassing.

**Participatie**

Niet van toepassing.

**Communicatie**

De accounthouders zijn en worden geïnformeerd vlak voor en na besluitvorming college. In CMT heeft een presentatie plaatsgevonden. Het college is met een presentatie ook meegenomen op 7 januari 2025.

Het voorstel wordt tevens op de TILS-lijst geplaatst.

**Planning**

Systematiek opstarten vanaf voorjaar 2025 (ten behoeve van opstellen begroting 2026).

**Evaluatie**

Na een jaar wordt de effectiviteit van de voorgestelde systematiek getoetst.

**Bijlage(n)**

1. Risicoprofielen van de verbonden partijen.
2. Vragenlijsten financiële- en bestuurlijk/inhoudelijke analyse.
3. Artikel 3 lid 4 van de Verordening op de raadscommissies.

### 3.1 *Borging in de P&C cyclus*

De informatie om het risicoprofiel te kunnen bepalen (start van het proces) ligt bij de accounthouder die dit samen met de businesscontroller opstelt. We stellen voor om de borging in de P&C cyclus te laten plaatsvinden bij het opstellen van onze eigen begroting (april-augustus). Dit proces loopt dan parallel aan de maatregelen die voortvloeien uit het bepaalde sturingsarrangement.

Daarnaast is het mogelijk om, als daar aanleiding voor is, tussentijds het risicoprofiel opnieuw op te stellen. Het initiatief hiervoor ligt primair bij de accounthouder in samenspraak met de businesscontroller, maar kan ook plaatsvinden in opdracht van directie of bestuur.

### 4.1 *Sturingsarrangementen in de praktijk*

De risicoprofielen en de daaraan gekoppelde sturingsarrangementen zijn nieuw en worden dit jaar opnieuw door de ambtelijke organisatie opgesteld. Daarbij kan blijken dat vanuit de praktijk van de verschillende GR-en elementen uit het te volgen sturingsarrangement overbodig of wellicht onuitvoerbaar zijn. In dat geval kan de wethouder deze op ambtelijk advies van de werkgroep verbonden partijen laten aanpassen.

## **Kanttekeningen en risico's**

### 1.1 *Invloed gemeente Weert is relatief*

Het werken met risicoprofielen en sturingsarrangementen zoals bedoeld in dit voorstel is een systematiek die Weert als deelnemer in een GR hanteert om meer grip te krijgen. Maar het behalen van het doel ("meer grip krijgen op verbonden partijen") is mede ook afhankelijk van de overige deelnemers in de GR. Bij veel deelnemers is de invloed van een individuele gemeente beperkt.

### 1.2 *Invloed nieuwe data op uitkomst risicoprofiel of sturingsarrangement is eveneens relatief.*

Bij het tussentijds opnieuw opstellen van een risicoprofiel, is het niet vanzelfsprekend dat daarmee de uitkomst wijzigt en/of het sturingsarrangement wijzigt. Het gevoel dat dit wel gebeurt, is daarbij niet leidend. Het tussentijds opstellen vormt wel mede input voor de evaluatie van de systematiek. Daarnaast is er altijd sprake van een momentopname als een risicoprofiel opgesteld wordt. Een doorkijk naar (on)verwachte ontwikkelingen is niet altijd mogelijk.

### 1.3 *Artikel 3 lid 4 Verordening op de raadscommissies 2024 is deels niet uitvoerbaar.*

Op 21 februari 2024 is de Verordening op de raadscommissies gemeente Weert 2024 vastgesteld. In deze verordening wordt in artikel 3 lid 4 iets geregeld ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen. Dit artikel komt volgens de toelichting bij dit artikel voort uit de behoefte van de raad om hun informatiepositie te verbeteren.

In de verordening op de raadscommissies 2024 is een bepaald tijdpad neergelegd in de artikelen 4a. en 4b. waarvan al gebleken is dat dit niet haalbaar is. Enkele accounthouders hebben dit al ervaren en bevestigd.

Tijdens een training over de Wgr is in bijzijn van de griffier dit item besproken waarbij als suggestie werd gegeven om dan procesinformatie te geven over eventueel ontvangen stukken en de behandelwijze en planning daarover. Dit geldt eveneens voor begrotingswijzigingen zoals bedoeld in onderdeel 4d.

Daarnaast is er bij de verkiezing van een nieuwe raad wellicht ruimte om deze verordening aan te passen op de (ambtelijke) praktijk.

Het betreffende artikel is als bijlage opgenomen waarin ook de (theoretische) consequenties zijn aangegeven voor uw college, ondersteund met een voorbeeld.